

ности те са заинтересовани да държат - поне за определени исторически времена - ромите в "дъното" на собствената си обществена йерархия).

Естествено, това се формира, функционира и дори развихря вечен разрив между "космоса" на ромите (третиран като "хаос" за другите етноси) и "космоса" на другите етноси (третиран като "хаос" от ромите). В процеса на този разрив между съответните "космоси" и "хаоси", разбира се, вечният потърпевш е бил и продължава да е ромският етнос.

Това разминаване между "космоса" на ромите и този на другите етноси е доловено и отразено в някаква форма и степен и от други изследователи на ромите у нас. Както правилно отбелязват те, "постоянното движение, тежкият живот, мизерията, преследванията, пренебрежителното и враждебното отношение е изработило у циганите чувство на неприязън, затвореност, съпротива към околната среда. Това е една от причините за забавяне на тяхното развитие, за по-бавно приобщаване към народите, на чиято територия са живеели. От друга страна, скитничеството, просията, кражбите, нечистоплътността, културната изостаналост, които са били плод на начина им на живот, са подсилвали в окръжаващата ги среда отношение на недоверие, презрение и враждебност. То е било също така бариера по пътя на тяхното приобщаване и обществено-политическо и културно развитие."²

Към всичко това следва да се прибави и печалният акт, че циганоложката проблематика е относително нова в системата на научното изследване. Учените все още не разполагат с необходимия компендиум от данни, за да предложат пълен и правдив портрет на ромската общност. Освен това, дори и да имаше научно изработен етнопортрет на ромите, то неговият път от научно-изследователските "лаборатории" до читателската аудитория е значително дълъг и труден за реализация. Особено пък сред самите роми, чиято културно-образователна подготвеност ги държи масово и трайно встрани и дори надалеч от достиженията на научното познание и неговата популяризация.

Като имам предвид изложеното дотук ще се опитам да

² Д. Генов, Т. Тайров, В. Маринов. Цит. съч., с. 6.